

Schelde

nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM
APRIL 1998
JAARGANG 4 NR. 14

IN DIT NUMMER

**MINISTER STELT
NATUURCOMPENSATIEPROGRAMMA
WESTERSCHDELDE VAST**

Het natuurcompensatieprogramma voor de Westerschelde is er! Na rijp beraad en overleg heeft een commissie van wijzen een voorstel gedaan. De betrokken overheden hebben het 27 februari ondertekend. **pag. 4**

DE STERKE SCHOULDERS VAN HET SCHELDEBEKKEN

Ook dit jaar weer een Schelde Symposium. Veel belangstelling, veel gepraat maar te weinig 'gevoel'. Volgens Van Gelder kan dat opgelost worden door "te zien in plaats van te horen" ... **pag. 6**

OPINIE:

HERSTEL IS GEEN COMPENSATIE

Een kritische Vlaamse opinie over de Nederlandse plannen voor natuurcompensatie in de Westerschelde door de voorzitter van Natuurreservaten v.z.w. Walter Roggeman. **pag. 8**

Zeeschepen naderen Brussel

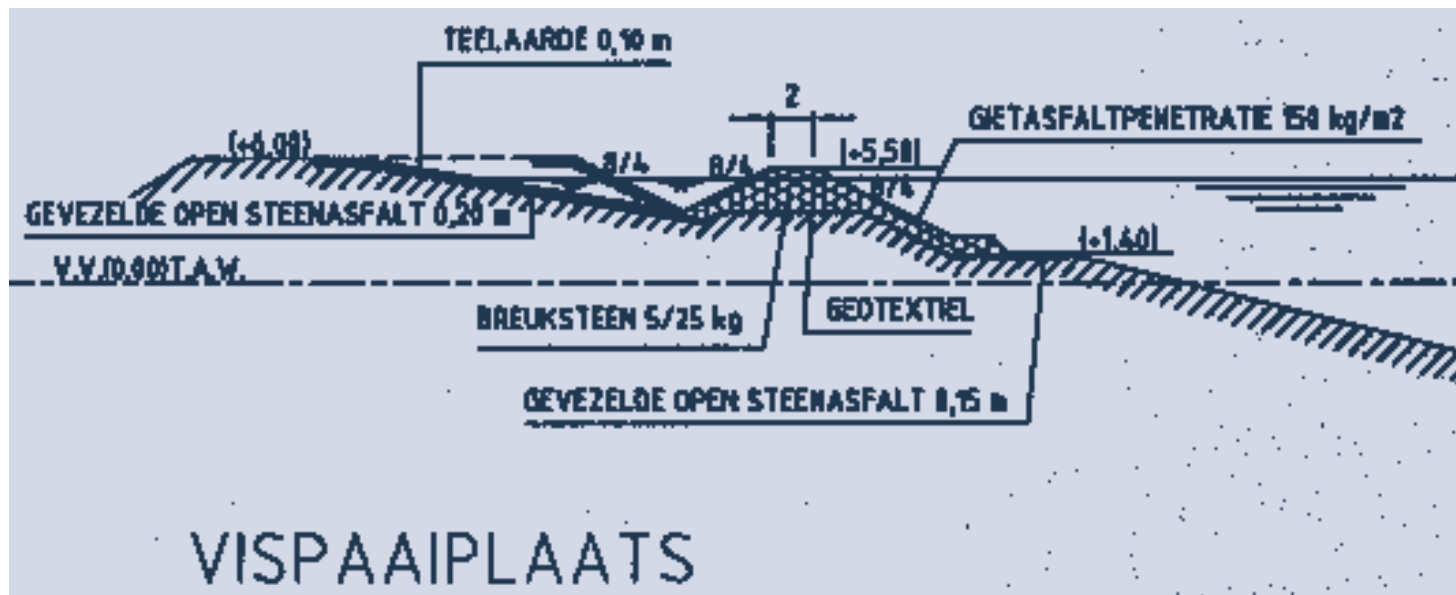
Op 26 november 1997 werd in aanwezigheid van Zijne Majesteit koning Albert II de nieuwe verbinding van het Zeekanaal naar Brussel met de Schelde plechtig geopend. Vanaf dat moment was het kanaal toegankelijk voor duwkonvoien tot 9.000 ton (wat overeenkomt met vier Europa II-duwbakken) en voor zeeschepen tot 10.000 dwt (150 m lengte, 20 m breed). Doordat grotere schepen de mogelijkheid krijgen het zeekanaal op te varen, is te verwachten dat het kustvaartandeel duidelijk zal toenemen.

Het circa 30 km lange Zeekanaal naar Brussel is een van de oudste vaarwegen van België. De eerste plannen dateren van 1477, maar pas in 1550 werd met de werkzaamheden begonnen. De officiële inhuldiging vond plaats in 1561. Deze waterweg

was van de 16de tot de 19de eeuw van doorslaggevend belang voor de economische ontwikkeling van Brussel. Na verschillende uitbreidingen en verbredingswerken registreert men nu jaarlijks een trafiek van ongeveer 8,5 miljoen ton.

De nieuwe zeesluis in Wintam is 25 m breed, 210 m lang tussen de deuren en heeft een bodem op -7 m TAW, terwijl de drempel van het bovenhoofd op -5,10 m TAW ligt. (TAW = Tweede Algemene Waterpassing = het referentievlak in België = N.A.P. -2,33

m). In het Zeekanaal bedraagt het normale waterpeil +4,40 m TAW, zodat in de nieuwe verbinding tot Willebroek een waterdiepte van 9,50 m beschikbaar zal zijn. Verderop tot aan de Haven van Brussel is het kanaal 6,50 m diep.

Het eigenlijke ontwerp van de sluis en het kanaaltracé was al in 1960 op papier gezet. Intussen was gebleken dat de schaalvergroting in de scheepvaart het noodzakelijk maakte het originele concept van de toegangseul en van het kanaaltracé tussen de nieuwe zeesluis van Wintam en het Zeekanaal te optimaliseren. Hiervoor werden uitgebreide studies uitgevoerd in de verschillende disciplines onder andere de geotechniek, de hydraulica, de waterbouwkunde en de scheepsbewegings-simulatie. Daarbij moesten zowel nautische elementen, veiligheidsaspecten als de technische haalbaarheid van een optimalisatie bekeken worden.

Zo voerde het Waterbouwkundig Laboratorium van Borgerhout (WLB) een aantal proeven met verschillende scheepstypes uit op de scheepvaartsimulator, om na te gaan of het binnenvaren van de sluis vanuit de Schelde problemen zou opleveren.

Uit deze en andere studies bleken de toegangseul, het kanaal en de sluis na optimalisatie geschikt te zijn voor alle nautische manoeuvres, zij het dat bijstand van een sleepboot voor de grootste schepen kan bijdragen tot de veiligheid.

De optimalisatie hield een vergroting van de bodembreedte in. Een bredere bodem, zonder het kanaaltracé zelf te verbreden, impliceert uiteraard steilere onderwatertaluds, tot 1 op 3. Om erosie door het woelwater van de schepen te beperken moesten de onderwateroevers versterkt worden.

Asfaltmatten werden gebruikt voor de versteviging van de voet van de oever. In totaal werd er 132.000 m² onderwatertalud en bodem bekleed met gevezelde open steenasfaltmatten op een geotextieldrager.

De toegangseul voor de sluis is op dezelfde manier beschermd.

Uiterste zorg is besteed aan de veiligheid, door een lek-detectiesysteem op de meest gevoelige plaatsen in de dijk in te bouwen.

KANSEN VOOR NATUURBESCHERMING

Naast de optimalisatie van de kanaalsectie werd ook bestudeerd hoe de natuur in dit gebied zo veel mogelijk opnieuw aan bod zou kunnen komen.

Voor de ecologische begeleiding van de werkzaamheden werd een beroep gedaan op de expertise van verschillende studie bureaus. Zo werden door middel van een Milieu-effectenrapport (MER) de te verwachten effecten op fauna, flora en landschap door het aanleggen van de nieuwe kanaalarm onderzocht. Daaruit werden een aantal 'effect-verzachtende maatregelen' gedestilleerd.

Daarbij was het uiteraard een eerste vereiste om al tijdens de bouw van sluis en kanaal op een ecologisch verantwoorde manier te werken. Zo werd onder meer gekozen voor een milieuvriendelijke techniek van de methode van de gestuurde boring voor het plaatsen van kanaal- en rivierkruisingen.

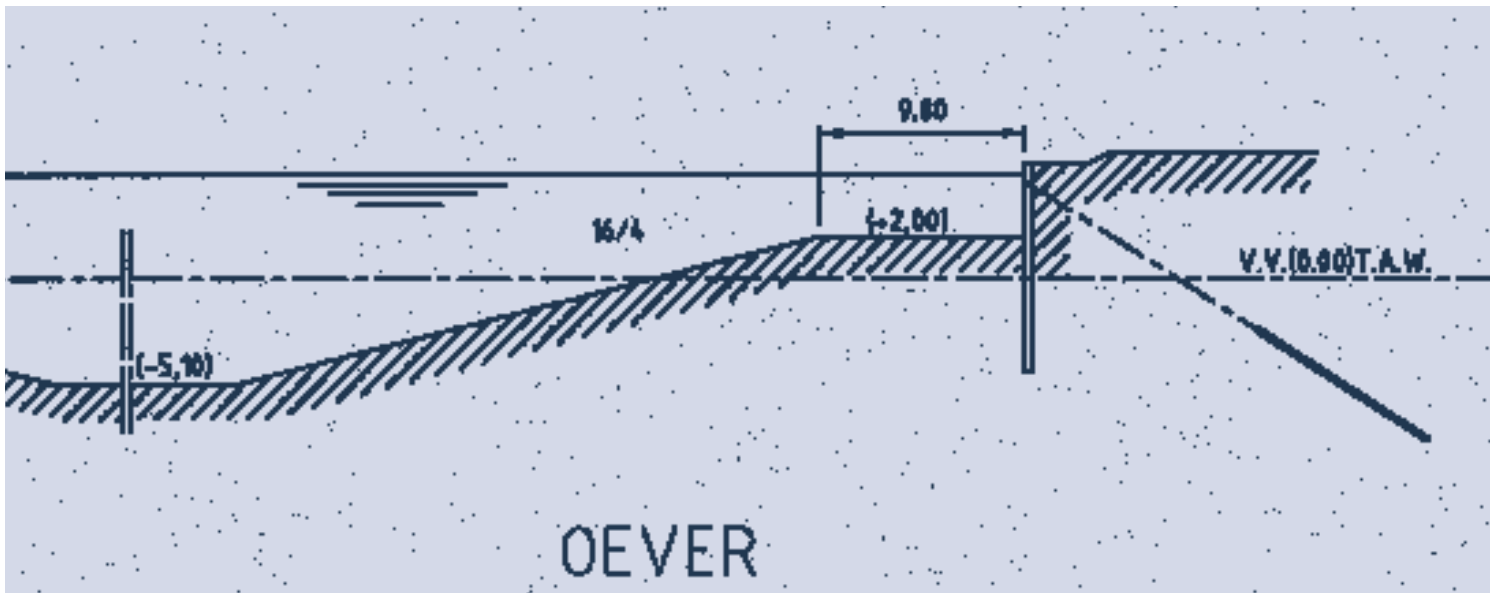
De inrichtingsvoorstellen gaan van het aanplanten van streekeigen bomen, het niet inzaaien van wegbermen en dijken, zodat een spontane begroeiing kan ontstaan, tot

het op verschillende manieren aantrekkelijk maken van de omgeving voor recreanten (wandelen- en fietsroutes, recreatieve halteplaatsen, trappen of hellingen tussen de bestaande straten en de dijk enz.).

Het opvallendst waren de voorstellen voor de inrichting van het natuurgebied Noorderlijk Eiland, tussen de Rupel en het nieuwe kanaaltracé. Na het aanvullen van deze zone met gronden die gebaggerd werden voor de verwezenlijking van de nieuwe kanaalarm, werd deze zone voorbestemd om ontwikkeld te worden als natuurgebied.

Aansluitend aan dit gebied, in de richting van het kanaal, is geopteerd de oever tegelijkertijd stevig en milieuvriendelijk te maken, om zo potenties te creëren voor de natuur. Een onderbed uit open steenasfalt (om te zorgen voor de nodige stevigheid) kan uitstekend dienen als basis voor milieuvriendelijke oeververdediging.

Deze oeververdedigingstechnieken maken het mogelijk vispaaiplaatsen aan te leggen. Het zal immers voor iedereen duidelijk zijn dat vissen weinig voortplantingskansen hebben als de kanaaloevers

uitsluitend uit verticale wanden bestaan die blootgesteld zijn aan de stroming en de door schepen veroorzaakte golfslag. Belangrijk aan een milieuvriendelijke oever is, dat deze enigszins gevrijwaard kan blijven van golfslag en stroming. Hierbij werd een kunstmatige vooroever aangebracht op het onderwatertalud, die voldoende bescherming biedt, maar toch genoeg doorlatend is om de continuïteit van het water en het erin voorkomend leven te waarborgen. Tussen de vooroever en het dijklichaam ontstaat

zo een brede natte oeverzone, deels aangelegd als paai- en voedselzone, deels als zachtglooiende vegetatiezone.

Het nieuwe kanaal draagt bij tot het stimuleren van de economie, maar door integratie van verschillende andere disciplines, zoals ecologie, recreatie, waterbeheersing e.d. is deze verwezenlijking nu al een belangrijke bijdrage tot het integraal waterbeheer.

De nieuwe N.V. Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer werd opgericht bij decreet van

4 mei 1994, en heeft een driedelig doel:

- beheer en exploitatie van het Zeekanaal Brussel-Schelde, het kanaal Leuven-Dijle en het kanaal naar Charleroi;
- beheer, exploitatie en commercialisatie van aan bevaarbare waterwegen gelegen gronden, met uitzondering van de gronden beheerd door de Dienst voor de Scheepvaart of een havenbedrijf;
- het samenstellen van regionale comités van advies en de organisatie van streek- en watergebonden overleg. (WG)

Nadere informatie:
N.V. Zeekanaal en Watergebonden Gronden Vlaanderen
directie: ir. Leo Clinckers
Brielen 43
B-2830 Willebroek
Tel. +32 (0)3 860 92 70
Fax +32 (0)3 860 92 78

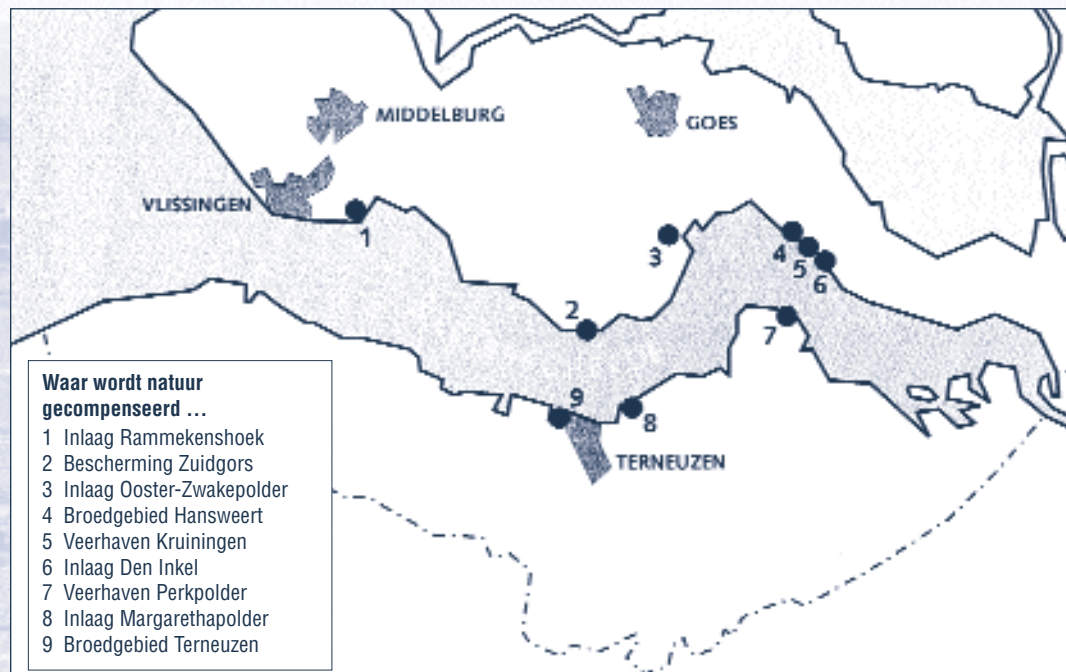
De heer ir. Leo Clinckers is administrateur-generaal bij de N.V. Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen.

Minister stelt Natuurcompensatieprogramma Westerschelde vast

Ter uitvoering van het verdrag tot verruiming van de vaarweg Westerschelde heeft de Nederlandse overheid de verplichting een natuurcompensatieprogramma vast te stellen. In dat programma moeten maatregelen worden opgenomen om het verlies aan schorren, slikken en ondiep water als gevolg van het verdiepen van de Westerschelde te compenseren.

VOORGESCHIEDENIS

De Minister van Verkeer en Waterstaat heeft in het verleden de overheden rond de Westerschelde (gemeenten, waterschappen en provincie) uitgenodigd met voorstellen te komen. Zoals bekend is de regio er niet in geslaagd een duidelijke voorstellen aan de Minister van Verkeer en Waterstaat te doen. Om het proces vlot te trekken heeft zij een commissie van wijzen ingesteld om de natuurherstelmaatregelen alsnog inhoud te geven. Eind augustus 1997 heeft deze Commissie Wester-

Waar wordt natuur gecompenseerd ...

- 1 Inlaag Rammekenshoek
- 2 Bescherming Zuidgors
- 3 Inlaag Ooster-Zwakepolder
- 4 Broedgebied Hansweert
- 5 Veerhaven Kruiningen
- 6 Inlaag Den Inkel
- 7 Veerhaven Perkpolder
- 8 Inlaag Margarethapolder
- 9 Broedgebied Terneuzen

schelde o.l.v. de heer Hendrixx (zie ook 'Opinie' in nummer 9) een rapport aan de Minister van Verkeer en Waterstaat aangeboden. Eén van de aanbevelingen van deze commissie was een bestuursovereenkomst te sluiten tussen alle overheden die bij de natuurcompensatie betrokken zullen zijn. De Minister van Verkeer en Waterstaat heeft daartoe een concept laten opstellen en

dat aan de overheden rond de Westerschelde voorgelegd. Op 17 december 1997 heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat het natuurcompensatieprogramma Westerschelde vastgesteld. Zij heeft de Tweede Kamer en de regiogevraagd daarmee in te stemmen.

HOOFDPUNTEN

NATUURCOMPENSATIEPROGRAMMA

Het natuurcompensatiepro-

gramma bestaat uit een pakket van natuurherstelprojecten, in of in de nabijheid van de Westerschelde, waarbij deze projecten een duidelijke kwaliteitsversterking voor de direct en indirect aan de Westerschelde gebonden natuur moet leiden.

Een onderscheid wordt gemaakt in de onderstaande categorieën projecten. In de tabel is opgenomen welk

Rammekenshoek (1)

Zuidgors (2)

A. Buitendijkse natuurherstelprojecten	maatregel	eindbeeld ha	opp.	Kosten*
Bescherming Zuidgors	aanleg leidam (of andere vorm van bescherming)	inlaag	33	6
Broedgebied Hansweert	inrichting	broedgebied	15	1
Veerhaven Kruiningen	inrichting	schorren, slikken en ondiep water	20	4
Veerhaven Perkpolder	inrichting	schorren, slikken en ondiep water	20	4
Broedgebied Terneuzen	inrichting	broedgebied	5	2
Totaal				17
B. Binnendijkse natuurherstelprojecten	maatregel	eindbeeld ha	opp.	Kosten*
Inlaag Rammekenshoek	aankoop en inrichting	inlaag	33	5
Inlaag Oosterzwapolder	aankoop en inrichting	inlaag	65	6
Inlaag Margarethapolder	aankoop en inrichting	inlaag	50	7
Inlaag Den Inkel	inrichting	inlaag	6	1
Totaal				19
C. Kwaliteitsimpuls NBP/krekenherstel				
Nog niet concreet aangegeven; advies bevat opsomming van door waterschappen en provincie afzonderlijk voorgestelde projecten.				
In later stadium moeten projecten worden geconcretiseerd. Ook niet genoemde projecten kunnen in aanmerking komen.				
Totaal				30
* Kosten in miljoenen Nederlandse guldens				

natuurdoeltype wordt beoogd, welke maatregelen daarvoor nodig zijn en welke bedragen (in miljoenen Nederlandse guldens [MNLG]) daarmee gemoeid zijn. Op de kaart is aangegeven waar deze projecten gedacht zijn.

Voor realisering van deze projecten is een bedrag geraamd van 66 MNLG. De Commissie Westerschelde

verwachtte dat de projecten binnen een termijn van ca. vijf jaar (korte termijn) uitgevoerd kunnen worden. De Minister van Verkeer en Waterstaat acht deze termijn van vijf jaar voor de categorie C niet realistisch. Daarom is in de bestuursovereenkomst een termijn van vijf à tien jaar opgenomen. De Minister van Verkeer en Waterstaat is met haar collega

van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van mening dat met dit natuurcompensatieprogramma voldaan wordt aan de verdragsverplichtingen en aan de verplichtingen voor compensatie die zijn vastgelegd in de Vogel- en Habitatrichtlijn en in het Structuurschema Groene Ruimte. De Commissie Westerschelde heeft ook geadviseerd een lange-termijnvisie te ontwik-

kelen voor zowel het Nederlandse als het Vlaamse deel van het Schelde-estuarium. Het rijk heeft dit advies overgenomen en zal het initiatief nemen tot het opstellen van een dergelijke lange-termijnvisie. Conform het advies van de Commissie Westerschelde zal er nader onderzoek worden verricht naar de rol die de Hertogin Hedwigepolder kan spelen in de kansen voor versterking van de veiligheid tegen overstromen en verhoging van natuurwaarden. In dat onderzoek zullen de ontwikkelingsmogelijkheden en de problematiek duidelijk worden. Het deelonderzoek naar alle aspecten aangaande deze polder zal pas worden gestart nadat met alle betrokkenen nader overleg is gevoerd.

STAND VAN ZAKEN

Op 27 februari is er een bestuursovereenkomst getekend door de gemeenten, provincie, waterschappen en rijkswaterstaat over het natuurcompensatieprogramma. Alleen over de invulling van de Inlaag Ooster-Zwaktepolder is nog geen overeenstemming. (FvP)

Mr. F.M.M. van Pelt
Secretaris Bestuurlijk Overleg
Westerschelde
Provincie Zeeland
+31 (0)118 63 17 93

Veerhaven Kruiningen (5)

De bestuurders ondertekenen het natuurcompensatieprogramma

De sterke schouders van het Scheldebekken

Op 26 en 27 februari is te Vlissingen het vierde Schelde Symposium georganiseerd. Ruim 200 onderzoekers, beleidsmakers en studenten hebben het symposium bijgewoond. Ook het bedrijfsleven en de media toonden belangstelling voor de lezingen over ontwikkelingen in het Scheldebekken. Het ontbreken van 'het Scheldegevoel', de burger als sluitpost van de besluitvorming en het enorme vermogen dat het Schelde-estuarium vertegenwoordigt lopen als een rode draad door het gevarieerde programma. Veel gepraat en helaas weinig discussie over de (sterke) schouders van de Schelde. Voor de organisatoren van het symposium, de Hogeschool Zeeland en de stichting WEL, echter een goede gelegenheid om hun visitekaartje af te geven.

Prof. Saeijs: "De Schelde heeft een enorm vermogen!"

EÉN KEER ZIEN IS VEEL BETER DAN HONDERDMAAL HOREN

Veel sprekers vragen zich af hoe sterk de schouders van de Schelde eigenlijk zijn. De integratie van ecologie en economie loopt in de praktijk vast op emotionele argumenten. We werken wel samen in het kader van integraal waterbeheer, maar nog te veel vanuit een sterk eigenbelang. Bestuurlijke besluitvorming houdt te weinig rekening met 'de onderstroom die de richting bepaalt'.

Van Gelder vat het symposium treffend samen: de schoonheid en kracht van de Schelde zijn slechts bij weinigen bekend. De betrokkenheid bij ontwikkelingen in en rond het water is laag. De overheden in Nederland en Vlaanderen moeten gezamenlijk de boer op om de mensen te laten zien wat er gebeurt. Of zoals een Japans spreekwoord zegt:

'Eén keer zien is veel beter dan honderdmaal horen'.

DE SCHELDE, EEN ENORM VERMOGEN

De samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland krijgt onder andere gestalte in de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS). Deze commissie, waarin ook Wallonië, Frankrijk en Brussel actief zijn, zal in de loop van 1998 het Schelde Actie Programma presenteren.

Voor het Schelde-estuarium wordt een lange-termijnvisie opgesteld. Professor Meire en professor Saeijs pleiten ervoor meer aandacht te schenken aan de diensten die het ecosysteem de mens aanbiedt. Het water herbergt een groot (potentieel) economisch vermogen, met name door de hoge biologische productiviteit. Dit vermogen is nog

Commissaris van de Koningin in Zeeland de heer Van Gelder: "De schoonheid en kracht van de Schelde zijn slechts bij weinigen bekend."

nooit volledig in beeld gebracht en speelt daarom geen rol in de besluitvorming. Zeeland gaat op deze manier slordig om met één van haar economische bronnen.

VLAANDEREN: WERK IN UITVOERING

Sinds het derde Schelde symposium is in Vlaanderen het integraal waterbeheer in de fase van de uitvoering aanbeland. De heer Desmyter (secretaris-generaal van het departement Leefmilieu en Infrastructuur) licht de rol van het in 1996 opgerichte Vlaams Integraal Wateroverleg Comité (VIWC) toe. Het VIWC heeft met name een coördinerende rol en zou een belangrijke rol kunnen spelen bij het ontwikkelen van lange-termijnvisies voor de ver-

wezenlijking van integraal waterbeheer in verschillende deelstroomgebieden.

Als uitwerking van het SIGMA plan worden onder andere gecontroleerde overstromingsgebieden voorzien. In het kader van het project LIFE/MARS (= Marsh Amelioration along the River Scheldt) worden maatregelen uitgevoerd om de kwaliteit van schorren in het Schelde estuarium te verbeteren.

BESTUURSOVEREENKOMST NATUURCOMPENSATIEPROGRAMMA WESTERSCHELDE

Volgens de provincie Zeeland zijn alle partijen niet volledig tevreden over de uitkomst van de discussies over het natuurcompensatieprogramma. Maar bestuurlijk zit er momenteel niet meer in. Het programma moet vooral gezien worden als de start van een meer structureel herstel op lange termijn. De sprekers zijn het met elkaar eens: de burger moet actiever bij de Schelde worden betrokken. Ze moet niet langer het sluitstuk vormen van de besluitvorming. Rijks-waterstaat Zeeland en de provincie Zeeland gaan meer aandacht richten op de externe communicatie. Na afloop van het symposium wordt de bestuursovereenkomst voor het programma ondertekend. De gemeente Borsele is hierbij helaas nog geen partij.

CONCLUSIES

VAN HET VIERDE SYMPOSIUM

De kwaliteit van de Schelde verbetert geleidelijk aan, maar er is nog een lange weg te gaan. Vlaanderen en Nederland werken samen aan een integraal beheer van het Schelde-estuarium. In de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS) werken alle Schelde-oeverstaten aan een duurzame ontwikkeling van deze Europese rivier. Bij het schoonmaken van de rivier zou Brussel, de 'hoofdstad' van de Europese Commissie een lichtend voorbeeld kunnen stellen. Barham nodigt de beleidsmakers rondom de Schelde uit om ervaringen uit te wisselen en samen te werken met beleidsmakers rondom het Humber-estuarium.

Gezien het grote (potentiële) vermogen dat het Schelde-estuarium vertegenwoordigt is een offensieve aanpak geboden om dat vermogen ook waar te maken en verstandig te beheren. Het Natuurcompensatieprogramma voor de Westerschelde kan als een begin worden gezien van een meer structureel herstel van het watersysteem op lange termijn. De ontwikkeling van een lange-termijnvisie is een uitdaging en verantwoordelijkheid voor alle partijen in Vlaanderen en Nederland. Er moet meer aandacht komen voor opvoeding en communicatie. Het Scheldegevoel, de onderstroom die de richting kan bepalen, ontbreekt. De haven van Antwerpen ligt niet verkeerd in het estuarium, maar een duurzamere inrichting en verdeling van activiteiten en scheepvaartstromen is gewenst. De economie mist nog een voldoende ecologische basis. (LS)

Voor meer informatie:
ir. Leo Santbergen
telefoon +31 (0)118 68 64 02

PROGRAMMA VIERDE SCHELDE SYMPOSIUM

Naast een aantal thematoespraken hebben een vijftal sessies plaatsgevonden:

- Sessie 1** Huidige ontwikkelingen in het Scheldebekken.
- Sessie 2** Effecten op de waterkwaliteit, op de waterkwaliteit en op de ecologische structuren.
- Sessie 3** Integrale aanpak in Nederland en Vlaanderen vandaag.
- Sessie 4** Een blik over de grenzen.
- Sessie 5** Naar een volledige integrale visie op lange termijn.

Speciale gastspreker op het symposium was Peter Barham, manager strategie voor het Humber-estuarium in Groot-Brittannië.

Natuurcompensatieprogramma Westerschelde:

Herstel is geen compensatie

De Nederlandse minister van Verkeer en Waterstaat, zo lezen we elders in deze Nieuwsbrief, heeft haar natuurcompensatieprogramma Westerschelde vastgesteld. Daar werd vanuit Vlaanderen reeds enige tijd halsreikend naar uitgekeken, want wat zouden de Nederlanders doen met een presentje van 44 miljoen gulden (800 miljoen Belgische frank), bestemd voor het herstel van de verwachte natuurschade ten gevolge van de verdieping van de Westerschelde. Het feit dat dit bedrag meer dan het dubbele is van wat in heel Vlaanderen per jaar begroot is voor de aankoop van natuurgebieden en het feit dat de Vlaamse overheid geen enkele inspraak had (gevraagd) bij de invulling van het natuurherstel van slikken, schorren en ondiep-waterzones in de Westerschelde doet begrijpen dat natuurverenigingen in Vlaanderen met meer dan normale aandacht de ontwikkelingen juist over de grens volgen. De Vlaamse verwachtingen waren hooggespannen. Maar wat gaat er nu concreet allemaal 'hersteld' worden in de Westerschelde? Weinig, bitter weinig. In weerwil van schitterende intentieverklaringen, zoals in de Ecosysteemvisie Delta (rapport IKC-N nr. 7), waarin de internationale betekenis van het estuarium van de Schelde benadrukt wordt en prioritair gesteld wordt voor behouds- en herstelprogramma's, behelst het natuurcompensatieprogramma – toch deels te

beschouwen als een concretisering van een 'visie' – slechts vijf kleine, geïsoleerd gelegen projecten in de estuariene sfeer. Wat deze projecten feitelijk inhouden blijft bijzonder vaag, maar de projectkeuze geeft in ieder geval geen blijk van een integrale aanpak laat staan van een ecosysteemvisie. Het blijft beperkt tot het creëren van een aantal kleine spots ten behoeve van een aantal broedvogels en/of schorreplanten. Het zou van meer visie getuigen indien men geopteerd had voor een beperkt aantal grootschalige projecten, die meer gericht waren op het systeem dan op soorten: zorg dat het systeem functioneert, de soorten volgen wel!

Dat het merendeel van de investeringen uiteindelijk binnendijks besteed wordt, draagt uiteraard in het geheel niet bij tot het natuurherstel van het estuarium, en heeft op zich niets te maken met het verlies aan natuur ten gevolge van de verdieping. Het ontbreekt de Nederlandse overheid blijkbaar aan de nodige moed om natuurherstel en verhoogde veiligheid te combineren in een natuurherstel- in plaats van een natuurcompensatieprogramma. Zo zou bijvoorbeeld de ontpoldering van de Hedwigepolder met haar meer dan 400 ha een substantiële bijdrage leveren tot het ecosysteem, dan een broedgebiedje hier en een 'ingerichte' veerhaven daar.

Wij vinden alvast dat het natuurherstel in het Schelde-estuarium niet erg gediend is

Walter Roggeman

met het voorgestelde NCP. We hadden onze 800 miljoen frank beter besteed op Vlaams grondgebied, waar de gedachte groeit dat grootschalige natuurgebieden primeren over kleine versnipperde stukjes natuur geïsoleerd in een landbouw- en industriematrix. Dit idee wordt overigens onder meer gevoed door Nederlandse, grootschalige successtories als Oostvaardersplassen en Waddengebied en de visie in de Ecologische Hoofdstructuur. Maar blijkbaar geldt dit principe niet voor het unieke estuarium van de Schelde, dat met haar volledige zout-brak-zoetgradiënt nochtans tot de meest unieke natuurgebieden van Europa behoort.

Walter Roggeman
voorzitter Natuurreservaten
v.z.w.

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling natuur (ecologisch impulsgebied Schelde-Dender-Durme) en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese Unie LIFE project MARS. De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Coördinator: Lilian Withagen
Grenadierweg 31
4338 PG Middelburg

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672238
Fax (0118) 651046
E-mail: C.F.M.Withagen@RIKZ.RWS.MINVENW.NL

**Schelde InformatieCentrum
op Internet**
<http://waterland.net/sic/>

CORRESPONDENTIEADRES BELGIË
Ecologisch Impulsgebied
Schelde-Dender-Durme
Copernicuslaan 1 bus 7
2018 Antwerpen
Telefoon 03 224 62 50
Fax 03 224 60 87

REDACTIE
Willy Graré, Wim de Haan,
Ludo Hemelaer, Jan Hendriksen,
Maurice Hoffmann, Frans van
Pelt, Marja Plugge, Leo
Santbergen en Arend van der Wel

EINDREDACTIE
Ingrid Renirie

FOTOGRAFIE
J. van den Broeke, R. Oreel,
E&D Image Productions

VORMGEVING EN PRODUCTIE
ADZ, Vlissingen

OPPLAGE
2500

OVERNAME VAN ARTIKELN
Overname van (gedeelten van)
artikelen of citeren uit artikelen is
mogelijk na toestemming van de
redactie.

ISSN 1382-9513